

Потвърждава се документално, че българският родолюбец е разширил кръга на възможните източници на средства, обезкуражен по това време от слабите резултати на предприетата от него подписка.

Резултатите от акцията по събиране на средства през пролетта и лятото на 1866 г. са незадоволителни, което подхранва тревогите на Раковски. "Нии немами нищо приуготовлено, народа лесно ще побуниш, нема пушки, нема барут, нема предводители, немами пари." Помощ от Русия и Сърбия не очаква, защото те си имат своите интереси; не разчита и на "чорбаджийски обещания".¹⁸

В началото на 1867 г. инициативата по събиране на средства е подновена - анализът на източниците показва, че сега кампанията придобива по-организиран и целенасочен характер. Раковски прибегва до изпитани от него в практиката методи за активизиране на българската емиграция - изпращане на писма-призиви и на емисари със задачи по събиране на пари. От кореспонденцията на Раковски и по спомени за началото на 1867 г. могат да се очертаят параметрите на кампанията от посочения период. От писмо на д-р В. Панов от Александрия с дата 28 февруари научаваме, че на 16 с.м. той получил писмо от Раковски, разбрал е съдържанието му и според заповедта на Раковски го е съобщил на някои тайни приятели. Писмото разпалило въображението на тамошните българи, които желаят "голямото чисто българско дело".¹⁹ Писмото на Раковски до д-р В. Панов не е запазено. По отговора от Александрия може да се съди, че Раковски е поставил пред българската колония в града задачата да събира пари за предстоящата освободителна акция. Само така може да се тълкува писаното от д-р В. Панов. Той съобщава, че въпреки ентузиазма на българите там "кесиите" им са твърде слаби, но все пак обещали, че ще помогнат доколкото могат - "ще мислим да собираме нещо". От същото писмо узнаваме, че след писмото-призив на Раковски в града е минал негов пратеник, който трябвало да прибере отпуснатата помощ. Пратеникът бил П. Хитов. Той "от тая страна останал неблагоприятен", може би защото българите не са били готови със сумата.

По случая в Александрия можем да възстановим приблизително следваната от Раковски стратегия по събиране на финансови средства за четите от 1867 г. Приблизително, тъй като разгледаното писмо е единствено по рода си с подобна информация. Най-напред Раковски изпраща писмо, с което приканва да започне сбора на средства, след което специален негов куриер трябвало да се погрижи за събраните пари. Този начин на действие ни е познат от времето, когато Раковски подготвя легията в Белград през 1861 - 1862 г.

Въодушевение цари и сред българите в Измаил, Комрат, Кубей, вероятно и в други градове на Бесарабия и Русия.²⁰ Българите в тези селища са готови да се явят под знамето на революцията. Може да се предполага, по аналогия със случая в Александрия, че и пред българите в тези градове е поставена задача да подпомогнат с парични средства предприетата освободителна инициатива.

Самият Раковски е обикалял българските колонии, където с авторитета си е разчитал да постигне по-добри резултати. Ив. Адженов и Хр. Стамболски съобщават, че той обходил по-главните румънски градове, но според Адженов се върнал